

▶อาหารสมอง ปีสัจพจน์ได้นำบำรุงกำลัง

• **วรากรณ์ สามโกเศศ**
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ถึง แม้การพนันเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับมนุษยชาติแต่ก็มีได้หมายความว่าเราควรยอมรับให้มันเป็นเรื่องธรรมดา การดำเนินชีวิตของมนุษย์ปกติก็มีความเสี่ยงอยู่แล้วตลอดเวลา เหตุใดถึงต้องเอาการพนันมาเพิ่มความเสี่ยงให้มากยิ่งขึ้นโดยไม่จำเป็น ความหายนะจากนิสัยรักการพนันของสมาชิกในครัวเรือนมีผลกระทบอย่างกว้างไกลต่อคนจำนวนมาก อย่างไรก็ดี สังคมไทยของเรากลับปล่อยให้สิ่งแสวงหาที่สนับสนุนความว้าวอดนี้อยู่เต็มไปหมด

มนุษย์ต้องเผชิญกับความเสี่ยงอยู่เสมอ เช่นออกไปนอกบ้าน ขับรถยนต์ เดินทางระหว่างจังหวัด ลงทุน รักษาโรคกับแพทย์ เดินป่า เล่นน้ำทะเล โดร่ม ฯลฯ ซึ่งโดยแท้จริงแล้วก็คือการพนันโดยไม่รู้ตัว กล่าวคือ “พนัน” ว่าเมื่อกระทำสิ่งข้างต้นแล้วจะประสบความสำเร็จ ไม่มีความตาย บาดเจ็บ หรือพิการ หรือสูญเสียเงิน ฯลฯ เกิดขึ้น เมื่อมองในแง่ที่ว่า “ชีวิตคือการเลือก” (เลือกกระทำสิ่งใด หรือไม่กระทำสิ่งนั้นๆ) แล้ว “การเลือกก็คือการพนัน” นั่นเอง

การเลือกคู่แล้วแต่งงานก็คือการพนัน ลักษณะหนึ่ง กล่าวคือพนันว่าเมื่อได้แต่งงานไปแล้ว จะเกิดสิ่งดีงามกับชีวิตขึ้น บางครั้งได้เลือกคู่ที่คิดว่ามีความเป็นไปได้สูงมากที่จะพบสิ่งดีงาม แต่แต่งงานได้ไม่นานคู่ชีวิตก็ตาย เช่นนี้ถือได้ว่าแพ้พนัน

การเลือกสาขาที่เรียนในระดับอุดมศึกษา การเลือกสถาบันที่จะศึกษา การได้รับจากสถานศึกษาสมความตั้งใจ ฯลฯ ล้วนแล้วเป็นการพนันอีกเช่นกัน การลงทุนในหุ้น ในกองทุน หรือร่วมหุ้นลงทุนกับเพื่อน ทั้งหมดก็เป็นการพนันทั้งสิ้น

การพนันคู่กับความเสี่ยง ดังนั้น จึงมีได้และสูญเสีย เมื่อชีวิตในทุกขณะจิตก็มีความเสี่ยงอยู่เป็นอันมากแล้ว มนุษย์จำนวนมากยังเล่นการพนันเสริมความเสี่ยงในชีวิตเข้าไปอีก ที่ร้าย

แรงก็คือการติดการพนันงอมแงม ดังที่ภาษาอังกฤษเรียกพฤติกรรมนี้ว่า compulsive gambling หรือ pathological gambling ในแง่มุมของศาสตร์จิตวิทยา พฤติกรรมการพนันเป็นผลมาจากสภาวะความเจ็บป่วยทางจิต (mental disease) หรือเป็นผลพวงจากพยาธิสภาพ (pathology) หรือเป็นข้อ

บกพร่องบางประการในบุคลิกภาพ โดยพวกเขาไม่สามารถที่จะเลิกได้เพราะขาดความสามารถในการควบคุมตัวเอง

เอกสารให้ความรู้เรื่องการส่งเสริมชีวิตมั่นคงโดยปลอดจากอบายมุขของ สสส. (กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ) ระบุว่า Edmund Bergler นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงพบจากการศึกษาว่าผู้ที่เล่นการพนันงอมแงมนั้นมีอาการทางประสาท (neurotic) กล่าวคือเป็นผู้มีความรู้สึกผิดเกี่ยวกับเรื่องบางอย่างอยู่ตลอดเวลาจนไม่สามารถหาสิ่งใดมาทดแทนได้ พวกเขาจึงคิดว่าการเล่นเท่านั้นที่สามารถช่วยชดเชยความรู้สึกนี้โดยหาความสุขอันเกิดจากความตื่นเต้น แต่มันก็เป็นภาพลวงตา ซึ่งให้ความสุขในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น เมื่อพ้นช่วงเวลานี้ไปแล้วก็ต้องวิ่งหามันอีกเพื่อบำบัดจิตลี้มล้างความรู้สึกผิดอยู่ร่ำไป

งานศึกษาเรื่องการพนันของไทยหลายชิ้นในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาพบว่าคนไทยส่วนใหญ่เล่นหวยใต้ดิน (กว่า 24 ล้านคน) รองลงมาคือสลากกินแบ่งรัฐบาล (22 ล้านคน) หวยออมสิน (8 ล้านคน) การพนันในบ่อน หวย ธ.ก.ส. หวยหุ้น

(แหล่งเลขท้ายของดัชนีตลาดหลักทรัพย์) การพนันฟุตบอล กีฬาพื้นบ้าน (ชนวัว ชนไก่) ปลากัด มวย มวยตู้ จั๊บบี้กี หวยบิงปอง ม้าแข่ง การพนันอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เล่นการพนันประมาณ 1.5-2 ล้านคน สิ่งที่คนไทยนิยมมากที่สุดคือ หวย 5 ประเภท (สลากกินแบ่ง หวยบนดิน

หวยใต้ดิน หวยออมสิน ธ.ก.ส.) รองลงมาคือ ทายพนันบอล

เนื่องจากงานวิจัยเหล่านี้มีอายุหลายปีแล้ว ข้อมูลจึงอาจไม่ทันสมัยสมควรแก่การนำมาอ้างอิงในรายละเอียด แต่ก็ไม่เปลี่ยนแปลงก็คือนิยมเล่นการพนันกันเหนียวแน่น แต่ที่ดูจะมีการเปลี่ยนแปลงมากก็คือการพนันฟุตบอล ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับโลกโดยมีทางใหม่สู่การพนันทางโทรศัพท์มือถือมากขึ้น

การพนันที่มาแบบเนียนๆ ก็คือการชิงรางวัลจากการบริโภคเครื่องดื่ม ซึ่งก็คือการพนันราตรีๆ นี้เอง แจกทอง แจกรถยนต์ แจกโทรศัพท์มือถือกันเกือบทุกวัน (“คนอังกฤษดื่มชาเพื่อรสนิยม คนจีนดื่มชาเพื่อการผ่อนคลาย คนอินเดียมดื่มชาเพื่อสุขภาพ คนไทยดื่มชาเพื่อปลา”) การกระทำเช่นนี้คือการสร้างบรรยากาศสนับสนุนการรักและงมงายในการพนันของสังคมไทยยิ่งขึ้น

นิตยสารกีฬาที่แนะนำให้ดื่มต่อ ขึ้นชื่อว่าทีมฟุตบอล นักมวยใดเป็นต่อใคร ทั้งทางตรงและทางอ้อม ก็อีกลักษณะหนึ่งของการสร้างบรรยากาศที่ไม่เป็นคุณต่อเยาวชนไทยแม้แต่น้อย

งานศึกษาของไทยพบว่า การตกปลักการพนันนำไปสู่การลักเล็กขโมยน้อย การเสียคนเพื่อหาเงินมาเล่นพนันต่อ ซึ่งเป็น**บันไดขั้นแรกไปสู่ความเสี่ยง**ยิ่งขึ้น

งานวิจัยพบว่าคนไทยโดยทั่วไปเล่นหวยประเภทต่างๆ อย่างเมามันโดยเฉพาะในต่างจังหวัดและในกลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย วันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือนเป็นวันที่ผู้คนมีความซบเซมซึ้งเป็นพิเศษเพราะเป็นวันแห่งความหวัง และกลายเป็นวันแห่งความผิดหวังซ้ำซากครั้งแล้วครั้งเล่าของคนจำนวนมากของประเทศในตอนเย็นเงินที่สูญเสียไปนับเป็นหมื่นๆ ล้านบาท แต่ลงงวดสามารถแปรเป็นเงินออม ลงทุนเพื่อประโยชน์ในวันข้างหน้าได้มากมาย

การออกสลากกินแบ่งรัฐบาล (พิจารณาชื่อให้ละเอียดแล้วดูแปลก) ตั้งแต่ พ.ศ. 2482 จนถึงปัจจุบัน เป็นที่พอเข้าใจได้ว่าเป็นหนทางสนองตอบความต้องการเล่นการพนัน และความหวังของประชาชน อีกทั้งหารายได้ แต่ที่ไม่เข้าใจก็คือเหตุใดจึงยอมให้นานาผู้ขายสินค้าและสื่อสร้างบรรยากาศล่อหลอมให้คนไทยจมปลักอยู่กับการพนัน แค่นี้ไม่ไหวแล้วสมองก็เล่นการพนันกันหนักอยู่แล้ว **เมื่อสินค้าพนันการพนันแนบเนียนมาเต็มจอโทรทัศน์แล้วเยาวชนของชาติและชาวประชา ขึ้นชอบการพนันอยู่แล้ว จะเหลืออะไร**

ท่ามกลางงานที่หน่วยงานรัฐ เช่น สสส. และ NGO's พยายามต่อสู้บอยมขในระดับชุมชนด้วยสารพัดโครงการ เช่น สสส. ทำที่ป้อมพระกาฬ จันทบุรี ชุมชนโซคช่วยร่วมมิตร น่าน ฯลฯ อย่างพอได้ผล กระแสใหม่โฆษณาการพนันผ่านเครื่องดื่มก็ถาโถมเข้ามาลบล้างอย่างน่าเสียดาย

การเป็นนักพนันงอมแงมมีที่มาจากการบ่มเพาะให้รักฝักใฝ่การพนันตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ปีกจตัวนี้มีเชื้ออยู่แล้วตามธรรมชาติ เมื่อได้น้ำบำรุงกำลังก็เติบโตใหญ่ขึ้นทำลายตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพนันทำให้สูญเสียทั้งทรัพย์สินและเวลา สองสิ่งซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่าที่สุดของมนุษย์